

जल स्वराज्य" व "आपले पाणी" या बाह्य सहाय्यित कार्यक्रमा अंतर्गत पाणी पुरवठा निश्चितीकरणासाठी ग्रामस्थांना खाजगी सेवा पुरवठादारांकडून सेवा उपलब्ध करून घेण्याच्या पर्यायाबाबत

महाराष्ट्र शासन

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

शासन निर्णय क्र : जस्वप्र २००४/ प्र. क्र.३७१५/पा.पु.११

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, दिनांक २८ एप्रिल, २००४

वाचा: शासन निर्णय क्र.ग्रापापु-१००३/प्र. क्र. १२३/पापु०७, दि. ३० जून २००३.

प्रस्तावना:

राज्यात मागणी आधारित व लोकसहभागातून पाणी पुरवठा व स्वच्छता योजना राबविण्याचे धोरण जाहीर झाल्यानंतर, या धोरणाअंतर्गत ग्रामपंचायत स्तरावर पाणी पुरवठा योजनांचे नियोजन, अंमलबजावणी व देखभाल दुरुस्तीची जबाबदारी आणि त्या अनुषंगाने आवश्यक अधिकार ग्रामस्तरावर ग्रामपंचायत, ग्राम सभा, ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती व गावांतील इतर स्थानिक यंत्रणेला वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन आदेशानुसार, तसेच मुंबई ग्रामपंचायत कायद्यानुसार देण्यात आले आहेत.

या नवीन धोरणाचा स्वीकार केल्यानंतर राज्यात जर्मन शासन प्रणित "आपलं पाणी" व जागतिक बँक प्रणित "जलस्वराज्य" हे ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छतेचे बाह्य सहाय्यित प्रकल्प राज्यात मंजूर झाले असून त्याची अंमलबजावणी सुरु आहे.

ग्रामस्तरावरील स्थानिक स्वराज्य संस्था म्हणजे ग्राम पंचायतीवर पाणी पुरवठ्याच्या योजनांच्या संबंधाने त्यांच्या नियोजनापासून ते अंमलबजावणीपर्यंत आणि त्यानंतर देखभाल दुरुस्तीसाठी आवश्यक दर्जेदार सेवा व उच्चप्रतीची साधनसामुग्री, किमान खर्चात पारदर्शक पध्दतीने प्राप्त करून घेण्याची जबाबदारी येऊन ठेपली आहे. यास्तव या सेवा व साधनसामुग्री उपलब्ध करून देणाऱ्या शासन यंत्रणेबरोबरच अशा सेवा साधनसामुग्री पुरवू शकणाऱ्या खाजगी क्षेत्रातील सेवादार व पुरवठादार यांचेकडूनही ग्रामपंचायतींना व त्या अंतर्गत कार्यरत असलेल्या ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समित्यांना स्पर्धात्मक पध्दतीने प्राप्त करून घेता याव्यात या दृष्टीकोनातून विविध धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आले आहेत. यामुळे अशा सेवा पुरविणाऱ्या शासन यंत्रणा व खाजगी सेवा पुरवठादार यांच्यामध्ये चांगल्या सेवा देण्याची स्पर्धा निर्माण होऊन दोघांच्याही कामकाजात सुधारणा होईल व यामुळे दर्जेदार सेवा व साधनसामुग्री गांवाना किमान खर्चात व वेळेवर उपलब्ध होऊन दीर्घकाळ सेवा देणाऱ्या विकास कामांना चालना मिळेल.

या पार्श्वभूमीवर, पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोत निश्चितिकरणासाठी आवश्यक शास्त्रीय व तांत्रिक परीक्षण करणे, त्या अनुषंगाने स्रोत प्रमाणीकरण करण्यासाठी, स्रोतातील जलसाठ्याचे

प्रमाण शाश्वतता व कालावधी निश्चितीकरण व तदनुषंगिक सर्वेक्षण, पंप टेस्ट (यील्ड टेस्ट) आदी करून घेण्यासाठी भू.स.व वि.यं.यांचे बरोबरच खाजगी क्षेत्रातील अशा सेवा पुरवू शकणाऱ्या सक्षम संस्थांचे / सेवापुरवठादारांचे एक पॅनेल (निवड यादी) विहित पद्धतीचा अवलंब करून तयार करणे आणि या पॅनेलवरील सेवादारांच्या सेवा ग्रामपंचायतीनी व ग्रामपंचायत अंतर्गत पाणी पुरवठा व स्वच्छतेच्या विविध कार्यक्रम अंमलबजावणीसाठी निर्माण केलेल्या ग्रामस्तरीय यंत्रणाना वापरण्याची परवानगी देण्याची बाब "आपलं पाणी" व "जलस्वराज्य" प्रकल्पाच्या अनुषंगाने शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

जागतिक बँक प्रणित महाराष्ट्र ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता (जलस्वराज्य प्रकल्प) आणि जर्मन शासनप्रणित KFW (आपलं पाणी प्रकल्प) या प्रकल्पात ग्रामस्थांना, ग्रामपंचायतींना व ग्राम पंचायत अंतर्गत या प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी गठीत ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीला या प्रकल्पा अंतर्गत घ्यावयाच्या पाणी पुरवठा योजनांच्या (नवीन योजना, बळकटीकरण इत्यादी) स्रोत सर्वेक्षणाचे, निश्चितीकरणाचे, प्रमाणीकरणाचे व यासाठी आवश्यक सर्व शास्त्रीय व तांत्रिक परीक्षण या शासन निर्णयाच्या सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-१ मधील संस्था व यंत्रणेकडून करून घेण्याची मुभा खालील अटीच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे.

१) असे सर्वेक्षण, स्रोत निश्चितीकरण व प्रमाणीकरण करून घेण्यासाठी येणारा खर्च या शासन आदेशाच्या सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट-२ मधील कमाल दराच्या मर्यादेपर्यंत या दोन्ही बाह्य सहाय्यित प्रकल्पा अंतर्गत मंजूर करावयाच्या योजनांच्या खर्चाचा भाग म्हणून अंतर्भूत करता येईल. या कमाल दराच्या अधीन राहून अंतर्भूत करण्यात आलेल्या खर्चाच्या ९०% रक्कम (आदिवासी भागात ९५ % रक्कम) प्रकल्पासाठी अनुज्ञेय खर्च मंजूर योजनांच्या अंतर्गत उपलब्ध करून देण्यात येईल. उर्वरित खर्च संबंधीत ग्रामपंचायतीला लोकवर्गणीच्या रुपाने जमा करून भागवांवा लागेल.

२) वरील क्र.१ मधील खर्च व त्याची कमाल मर्यादा ही प्रत्यक्ष सर्वेक्षण, स्रोत निश्चितीकरण, प्रमाणीकरण करून प्रमाणपत्र संबंधीत पॅनेलवरील संस्थेने/यंत्रणेने आपल्या सही शिक्क्यानिशी उपलब्ध करून देणे व यासाठी आवश्यक चाचण्याचा खर्च यासाठी आहे. मात्र या शिवाय स्थानिक परिस्थितीनुसार अनुषंगिक किमान प्रवास खर्च, सेवा पुरवठादारांशी वाटाघाटी करून, स्रोत निश्चितकरणाची प्रत्यक्ष जागा विचारांत घेऊन अतिरिक्त करण्याची मुभा ग्रामपंचायतींना असेल. मात्र अशा जादा खर्चाला ग्रामसभेची परवानगी घेणे आवश्यक राहील व तो खर्च ग्रामपंचायतीला स्वउत्पन्नातून करता येईल.

३) पॅनेलवरील अशाप्रकारे ग्रामपंचायतीने निश्चित केलेल्या यंत्रणेकडून/संस्थेकडून देण्यात येणारे स्रोत निश्चितीकरणाचे प्रमाणपत्र सर्व संबंधीत यंत्रणानी ग्राह्य प्रमाणपत्र धरून प्रकल्प मंजूरीसाठी विचारात घेणे बंधनकारक राहील. "आपलं पाणी" प्रकल्पाकरीता

जिल्हा परिषदेतील या प्रकल्पाकरिता गठीत "प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष" तर जलस्वराज्य प्रकल्पासाठी गठीत "जिल्हा तपासणी व संनियंत्रण चमू" (District Appraisal and Monitoring Team) यांनी वरीलप्रमाणे ग्रामपंचायतींनी सादर केलेल्या प्रमाणपत्राच्या आधारे प्रकल्पाची पडताळणी (Appraisal) करावी.

- ४) स्त्रोत निश्चितीकरणाचे सर्वेक्षण व प्रमाणीकरण करतांना ग्रामस्थांच्या याबाबतच्या ज्ञानाचा व माहितीचा आवाका व साठा वाढावा यासाठी ग्रामपंचायतीने निश्चिती केलेल्या सेवा पुरवठादाराने शक्य तेथे ग्राम पाणी पुरवठा समितीच्या सदस्यांना सहभागी करण्याचा जास्तीत जास्त प्रयत्न करावा. यासाठी पी.आर.ए. सारख्या समाजशास्त्रीय पध्दतीचा उपयोग अपेक्षित आहे. सर्वेक्षणाच्या पी.आर.ए.साठीची संपूर्ण व्यवस्था (Logistic) संबंधीत ग्राम पंचायत करेल. त्यासाठीचे तज्ञ, कौशल्य ग्रामपंचायतीस प्रकल्पातर्गत नेमलेल्या सहाय्यकारी सेवा भावी संस्थाकडून (Support Organisation) प्राप्त करून देण्याची व समन्वयाची कार्यवाही ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समितीने करावी.
- ५) पॅनेलवरील ग्रामपंचायतीने नेमलेल्या तज्ञ यंत्रणा अथवा सेवापुरवठादार आणि ग्राम पाणी पुरवठा स्वच्छता समिती यांच्यात स्त्रोत प्रमाणीकरणाबाबत कोणतेही तांत्रिक वाद निर्माण झाल्यास अथवा एकमत न झाल्यास, याबाबत आपलं पाणी कार्यक्रमा अंतर्गत जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष मध्ये कार्यरत, भूवैज्ञानिक तर जलस्वराज्य प्रकल्पासाठी जिल्हा परिषदे अंतर्गत जिल्हा सहाय्यकर्ता चमू मध्ये कार्यरत, भूजल तज्ञ यांचेकडे हा वाद सोडविण्यासाठी उभय पक्षांना सोपविता येईल व याबाबत त्यांनी दिलेला निर्णय उभय पक्षांवर बंधनकारक राहील.
- ६) स्त्रोत निश्चितीकरणानंतर जर टेस्ट बोअर (चाचणी विंघन विहीर) घेण्याची आवश्यकता असल्यास, तसे प्रमाणीकरण गावाने नेमलेल्या पॅनेलवरील तज्ञांनी केल्यास त्याचाही अंतर्भाव प्रकल्प खर्चात करून यासाठीचा तो प्रकल्पात मान्य असलेल्या विहित प्रमाणात प्रकल्प व संबंधीत ग्रामपंचायत यांच्यामध्ये विभागता येईल, व तो ग्रामपंचायतीस मंजूर प्रकल्पाचा भाग समजून मंजूरीसाठी अनुज्ञेय असेल.
- ७) जाणीव जागृतीचा भाग म्हणून योग्य नियोजनाने गावाचे पाणी अंदाजपत्रक (Water Budgeting) करण्यासाठी ग्राम सभा व प्रकल्पासाठी गावाने नेमलेली सहाय्यकारी संस्था स्वतंत्ररित्या या तज्ञांचे सहाय्य, वेगळा उपकार करून घेऊ शकेल. त्यासाठी क्षमता बांधणी (Capacity Building) व माहिती, शिक्षण व संपर्क (IEC) अंतर्गत निधीचा विनियोग सेवा भावी संस्था, ग्राम पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती व या पॅनेलवरील तज्ञ स्वतंत्ररित्या करू शकतील. मात्र यासाठीचा खर्च प्रकल्पात गावांस उपलब्ध क्षमता बांधणी निधीतूनच करावा लागेल. जास्त निधी प्रकल्पात मिळणार नाही.

८) वरील अटींमध्ये आवश्यकतेनुसार बदल करण्याची जादा अटी अंतर्भूत करण्याचे, अटी शिथिल करण्याचे अधिकार, संचालक, सुधारणा सहाय्य व प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष (R.S.P.M.U.) यांना असतील.

२. विविध चाचण्यांसाठी व प्रमाणीकरणासाठी आकारावयाचे कमाल शुल्काचे दर परिशिष्ट-२ मध्ये नमूद आहेत, तर स्रोत प्रमाणीकरणासाठी आदर्श नमुना (उद्भव प्रमाणपत्र) सोबत परिशिष्ट-३ मध्ये जोडलेला आहे

३. सुरुवातीला हे पॅनेल दि.१.४.२००४ ते ३१.३.२००७ या तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी राहिल. यामध्ये वेळोवेळी आणखी यंत्रणा/संस्था अंतर्भूत करण्याचे अधिकार संचालक (R.S.P.M.U.) यांना असतील. पॅनेलवरील एखाद्या खाजगी यंत्रणा/संस्थेचे कामकाज समाधानकारक नसेल अथवा इतर कारणांसाठी त्यांचे नांव पॅनेलमधून वगळण्याचाही अधिकार संचालक (सुसप्रव्यक्त) यांना राहिल, तर शासन यंत्रणेबाबत अशी परिस्थिती उद्भवल्यास शासन याबाबत उचित निर्णय घेईल.

४. "आपलं पाणी" व "जलस्वराज्य" प्रकल्पात अंतर्भूत असलेल्या सर्व जिल्ह्यातील संबंधित यंत्रणानी या पॅनेल वरील सेवापुरवठादारांची नावे, पत्ते व संपर्कासाठी इतर आवश्यक माहिती प्रकल्पात अंतर्भूत सर्व ग्रामपंचायतींना माहिती करून देण्याच्या दृष्टीने योग्य प्रचार व प्रसिध्दी माध्यमाचा उपयोग करून गावांपर्यंत पोहोचविण्याची व्यवस्था करावी. तसेच जिल्हा परिषदा, जिल्हास्तर भू.स.व वि.यंत्रणा व म.जी.प्रा.च्या संबंधित जिल्ह्यातील कार्यालयामध्ये पॅनेलची सर्व माहिती उपलब्ध असेल व ग्रामस्थांना ती मागणीनुसार पुरविली जाईल यादृष्टीने आवश्यक कार्यवाही करावी.

५. हा आदेश जलस्वराज्य प्रकल्पासाठी जागतिक बँक व राज्य शासन यांच्यात झालेल्या प्रकल्प करारांतर्गत प्रकल्प अंमलबजावणी योजनेतील तरतुदीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

26/11/11

(सुधीर ठाकरे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रतः

परिशिष्ट १

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
४. मा.मंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव,
५. मा.राज्यमंत्री (सर्व) यांचे खाजगी सचिव,
६. मा.प्रधान सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
७. सर्व विभागीय आयुक्त,
८. सदस्य सचिव (प्रशासन) महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,
९. सदस्य सचिव (तांत्रिक) महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,
१०. सर्व जिल्हाधिकारी,
११. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१२. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१, मुंबई (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता)
१३. मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, (सर्व)
१४. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर (लेखा परिक्षा /लेखा व अनुज्ञेयता)
१५. मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई
१६. उपमुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, (सर्व)
१७. सर्व गटप्रमुख (जलस्वराज्य), जिल्हा परिषद
१८. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
१९. सर्व प्रादेशिक मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,
२०. सर्व अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,
२१. सर्व जिल्हा पाणी पुरवठा अधिकारी,
२२. सर्व कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण,
२३. सर्व कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद,
२४. जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापक तथा कार्यकारी अभियंता,
२५. जिल्हा प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष (जर्मन प्रकल्प)
जिल्हा परिषद, पुणे/अहमदनगर/ औरंगाबाद
२६. संचालक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, पुणे
२७. सर्व प्रादेशिक उपसंचालक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा,
२८. सर्व जिल्हा वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा,
२९. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३०. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
३१. ग्रामविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३२. मंत्रालयातील सर्व विभाग,
३३. पा.पु .व स्व. वि. सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व कार्यासने,
३२. निवड नस्ती, पा. पु.११.
३३. परिशिष्ट १(ब) मध्ये नमूद केलेल्या मान्यताप्राप्त (Empanelled) खाजगी संस्था

परिशिष्ट १

सर्वेक्षण करून घेण्यासाठी मान्यताप्राप्त शासकीय व खाजगी यंत्रणांची माहिती व पत्ते

(अ) शासकीय यंत्रणा

विभागीय उप संचालक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा (म.रा.) यांचे पत्ते		
क्र.	पदनाम	पत्ता
१.	विभागीय उप संचालक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, भूजल भवन, सेक्टर नं. ५३/ए/१/४ वाकडेवाडी रोड, शिवाजी नगर, पुणे - ४११ ००५
२.	विभागीय उप संचालक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, कॉकण भवन, ७ वा मजला, बेलापुर, नवी मुंबई - ४०० ६१४.
३.	विभागीय उप संचालक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, आयुक्तांचे कार्यालय, नाशिक रोड, नाशिक- ४२२ ००१.
४.	विभागीय उप संचालक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, अनविकर इमारत, २रा मजला अदालत रोड, औरंगाबाद - ४३१ ००१.
५.	विभागीय उप संचालक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, पुंनकर बंगला, परांजपे कॉलनी, कॅम्प, अमरावती - ४४४ ६०२.
६.	विभागीय उप संचालक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, पुष्पराम इमारत, सिव्हील लाईन, रानी कोठी नविन सेक्रेटरीयट इमारत, नागपूर - ४४१ ००१.
वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा (म.रा.) यांचे पत्ते		
१.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, भूजल भवन, सेक्टर नं. ५३/ए/१/४ वाकडेवाडी रोड, शिवाजी नगर, पुणे - ४११ ००५
२.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, आयुक्तांचे कार्यालय, सोलापूर ४१३ ००३
३.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, उत्तर विभाग तळ मजला नवीन बंगला, कोल्हापूर - ४१६ ००३
४.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जुनी स्थानिक बोर्ड इमारत जिल्हा परिषद, सातारा - ४१५ ००१
५.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, ३४८ मार्केट यार्ड सांगली ४१६ ४१६.
६.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, श्रदा इमारत, कल्पना शहा निवास, हॉ. सो. ३रा मजला, सहयोग मंदिर रोड, ठाणे - ४०० ०६२
७.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, कराडे ब्राम्हण संघ, २रा मजला, झाडगांव, रत्नागिरी - ४१५ ०१२
८.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, ६८९/६९० वाय.वाय. दादणे इमारत, जुने पोस्टऑफिस मार्ग, अलिबाग - रायगड ४१५ ६१२.
९.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हा मुख्यालय कॅम्प, मुख्य प्रशासकीय इमारत, ए., २रा मजला, सिंधुदुर्ग (अरोस) - ४१६ ५२०.
१०.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, सिगाळा तलाव, एस.टो. प्रशिक्षण शाळेच्या बाजूला, भूजल प्रशिक्षण नाशिक ४२२ ००१
११.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, गरुड कॉलनी, प्लॉट नं. ३०, नकाडो रोड, जयहिंद मंगल कार्यालयाच्या मागे, देवपूर, धुळे - ४२४ ००१

१२.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हाधिकारी कॅंप, दुग्ध डेरी गोडाऊन, नंदूरबार - ४२५४१२
१३.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, मुख्य प्रशासकीय इमारत, २रा मजला, फेज III जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या दक्षिणेस, जळगांव - ४२५ ००१
१४.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, नगरवाला इमारत नं. ११, फोर्ट मार्ग, अहमदनगर १४१ ००१
१५.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, जिल्हाधिकारी कार्यालया जवळ, दिल्ली गेट, औरंगाबाद - ४३१ ००१
१६.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, किर्ती हॉ. सो. प्लॉट नं. ४२ व ४३ जालना - ४१३ २०३
१७.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, प्रशासकीय इमारत भाग-२, देशमुख बगला, रंगनाथ नगर, नानखेड रोड, परभणी - ४३१४०१
१८.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, श्रीधन इमारत, औधा रोड, हिंगोली - ४३१५१३
१९.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, शिवाजी नगर रोड, गवाने इमारत, बीड - ४३१ १२२.
२०.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, सुप्रभात इमारत स्टेट बँक कॉलनी समोर, नांदेड - ४३१६०१
२१.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, उस्मानाबाद - ४१३ ५०१
२२.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, जिल्हाधिकारी कार्यालया जवळ, लातूर- ४१३५१२
२३.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, देशमुख बंधू बगला, नवीन कॉटन मार्केट समोर, सहकार नगर, अमरावती - ४४४६०१
२४.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, महसूल भवन, नविन राधा किसन प्लॉट, अकोला - ४४४००१
२५.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, बी.ए. जीवनारी बगला, पोलिस स्टेशनच्या मागे इश्वरजी कॉलनी, वाशिम - ४४४५०५
२६.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, अॅड. श्री. जी.डी. कविमंडनवाडा, वार्ड न. १५, गरडे हॉल जवळ, बुलढाणा ४४३००१
२७.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, प्लॉट नं. १४, वार्ड -६ , अवधूतवाडो, यवतमाळ - ४४५००१
२८.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, श्री. ठाकूर इमारत, प्लॉट न. १४, झेडा चौक, धरमपेठ, नागपूर ४४१०१०
२९.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, करंजेकर भवन, २रा मजला, डॉ. झकिर हुसेन मार्ग, वार्ड, टाकीया रोड, भंडारा - ४११ ९०४
३०.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, नरेश जीवारे इमारत, प्लॉट नं. ९, बालघट रोड, गोर्दिया ४४१ ६१४

३१.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, महिलाश्रम कंपाऊड, काकावाडी, वर्धा ४२२ २१५
३२.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, श्री. काचेला इमारत, सावरकर चौक, सिव्हील लाईन, चंद्रपुर - ४२२ ४०२.
३३.	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक	भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा कॅंप, गडचिरोली - ४११ ६०५

(ब) मान्यता प्राप्त (Empanelled) खाजगी कंपन्यांची/संस्थांची नावे व पत्ते

१.	जी.के.डब्ल्यु कन्सल्टन्सी	१८/१ बी, चांदीघोष रोड, कोलकत्ता - ७०० ०४०
२.	अॅनाकॉन लॉब्राटरीज प्रा. लि.	६० बाजीप्रभू नगर, रामनगर चौक जवळ, नागपूर - ४४० ०१०
३.	अॅक्वाडॅम	१२०६/१८ए, सकर डॉ. के.पी. कुलकर्णी नगर, शिवाजी नगर, पुणे - ४११ ०२९
४.	बीएआयफ	डॉ. मनीभाई देशाई नगर एन.एच. नं. ४ वारजे, मालवाडो, पुणे - ४११ ०२९
५.	द डायरेक्टर, सायन्स अँड टेक्नालॉजी पार्क	गणेश खिड रोड, पुणे युनिव्हर्सिटी, पुणे - ४११ ००७
६.	ओआरजी फार सोशल रिसर्च	व्होल्टास हाऊस ए २रा मजला, डॉ. बी.ए. रोड, चिंचपोकळी, मुंबई - ४०००३३
७.	एस. एस. मोहरील (एस.जे. कन्सल्टंट)	९१५/१ खरे टाऊन धरमपेठ, नागपूर - ४४० ०१०
८.	अफार्म	रॉयसोनी पार्क, इमारत न. २/२३, ए-बी, पुणे - ४११ ०३७
९.	एम. डो.पी. कन्सल्टंट प्रा.लि.	सी - १५४, गेटर कैलास-१, नवी दिल्ली - ११० ०४८
१०.	ए. के. दिक्षीत, सी.ई.एस.ई.	आय.आय.टी. पवई, मुंबई - ४०००७६
११.	डॉ. झामरे	१६२/११, रेल्वे लाईन्स, सोलापूर - ४१३ ००१
१२.	अॅफ्रो-फील्ड युनिट-१	रोज कॉटेज, स्टेशन रोड, अहमदनगर - ४१४ ००१
१३.	किलोस्कर कन्सल्टंट	१३ ए किलोस्कर किसान, कंपाऊड कर्वे रोड, कोथरुड, पुणे - ४११ ०३८
१४.	चरपे याऊड वॉटर सर्व्ह	शांकुतल कॉलनी, सौरभ कॉलनी जवळ, बी.एम. वी रोड, अमरावती - ४४४६०४
१५.	डब्ल्यु. डब्ल्यु.डब्ल्यु. वॉटर कन्सल्टंट . कॉम	९-१० मे लबोर्न स्ट्रीट एक्झोटर डेवान, इएक्स-२, ४ ए यु युनायटेड किंग डम, इंग्लंड
१६.	कॉनड्रॉप, डॉ. अनिरुद्ध काळे	कॉनड्रॉप, डी. २६ मनमोहन पार्क, बीबवेवाडो, पुणे - ४११०३७
१७.	ओम याऊड वॉटर कन्सल्टंट	ए-२५६, रेशीमबाग, नागपूर - ४४०००९
१८.	जीओ हॉड्रो सर्व्हिसेसे (याऊड वॉटर अँड जीओटेक कन्सल्टंट)	बी.-३/१३, शिवतारा, गार्डन, गनंजय सोसायटी, कोथरुड, पुणे - ४११०३८
१९.	शिवप्रसाद गजानन रायबागकर	१८०२, ई, श्री. अपॉरमेंट, राजारामपुरी, २री गल्ली, कोल्हापूर - ४१६००३
२०.	डॉ. बी.बी. शर्मा	याऊड वॉटर एक्सप्लोरेशन सर्व्हिस, ७०२, हवाई पॉसिपीक एनक्लेव्ह, आय.आय.टी. समोर, पवई, मुंबई - ४०० ०७६
२१.	भूजलश्री जीओलॉजीकल कन्सल्टंट	पॉबल रोड, साईदीप कॉम्प्लेक्स, राजगुरुनगर, पुणे - ४११५०५.

अ) आवश्यक शास्त्रीय उपकरणे:

- १) धातूचा मोजमापक टेप (३०/५० मि. लांबीचा).
- २) ट्रॅजेक्टरी रॉड.
- ३) ब्रंटन/क्लायनो कंपास.
- ४) भूभौतिकीय उपकरण.
- ५) छोटा, वाहतूक करण्याजोगा pH मिटर.
- ६) छोटा, वाहतूक करण्याजोगा कंटक्टीव्हिटी मिटर.
- ७) पाणी नमुना वाटली.

ब) प्रति गाव सर्वेक्षण शुल्क आकारणे :

अ. क्र.	बाब	शुल्क (रुपयात) (कमाल मर्यादा)
१	गट नंबरचा गाव नकाशा (१:१०,००० प्रमाणात किंवा महसुली नकाशा)	२००/-
२	भूजल सर्वेक्षण {यामध्ये पर्जन्य/भूजलबाबतच्या माहितीचे संकलन अंतर्भूत आहे. तसेच पिण्याच्या पाण्याच्या व शेतीच्या वापरातील स्रोतांचे सर्वेक्षण (सर्व पिण्याच्या पाण्याचे स्रोतांचे व शेतीसाठी वापरात असलेल्या पाच विहिरीचे) अंतर्भूत आहे.}	१,०००/-
३	भूभौतिक सर्वेक्षण (यामध्ये किमान २ निरीक्षणांचा अंतर्भाव आहे.)	१,५००/-
४	भूजलधारक प्रस्तर चाचणी (Aquifer Pump Test) व अहवाल तयार करणे	१,०००/-
५	छोट्या, वाहतूक करण्याजोग्या pH मिटरने व छोट्या, वाहतूक करण्याजोग्या कंटक्टीव्हिटी मिटरने पाण्याची रासायनिक चाचणी	१००/-
६	रासायनिक दृष्ट्या अयोग्य पाण्याचे नमुने (उदा. विरघळलेले क्षार १५०० पेक्षा जास्त/अतिरिक्त फ्लोराईड/अतिरिक्त लोह असलेले पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत) गोळा करून प्रयोगशाळेत देणे (आवश्यकतेनुसार).	१००/-

परिशिष्ट - ३

क्र.सं.	विवरण	उद्भव प्रमाणपत्र	मापक	क.म.
१	जिल्हा			
२	तालुका			
३	गाव			
४	वस्ती/पाडा			
५	लोकसंख्या			
	१९९१			
	२००१			
	आजमितीस			
	प्रकल्पीत			
६	गावचे क्षेत्रफळ (वर्ग कि.मी.)			
७	टोपोशीटची माहिती			
	टोपोशीट क्रमांक			
	क्वाड्रंट			
	को-ऑर्डिनेट्स	रेखांश	अक्षांश	
	समुद्र सपाटीपासुन उंची (मिटरमध्ये)			
८	पाणलोट क्षेत्र माहिती			
	पाणलोट क्षेत्र क्रमांक			
	पाणलोट क्षेत्रातील गावाचे स्थान			
	गावाभोवतालची भौगोलिक जडणघडण			
	नदी, नाले जाळे प्रकार / घनता			
	भूजल मूल्यांकनाप्रमाणे पाणलोटालाची वर्गवारी			
९	एरियल फोटो / सुदूर संवेदन			
	एरियल फोटोबाबत तपशील व विश्लेषण			
	सुदूर संवेदन माहितीबाबत तपशील व विश्लेषण			
१०	सरासरी वार्षिक पर्जन्यमान (मि.मि.मध्ये)			
११	सर्वेक्षणाबाबत माहिती			
	सर्वेक्षण दिनांक			
	सर्वेक्षण करणाऱ्या भूवेज्ञानिकाचे नांव			
	पदनाम			
	फर्मचे/यंत्रणे नांव			
१२	सर्वेक्षण कामासाठी वापरलेली शास्त्रीय उपकरणे			
	अ.क्र.	शास्त्रीय उपकरण	कोणत्या कामासाठी वापरले	
	१	२	३	

१३	प्रत्यक्ष सर्वेक्षण कामात लोकसहभाग					
	अ.क्र.	गावकऱ्याचे नाव	स्त्री / पुरुष	कोणत्या कामात मदत घेतली	मदतीस आलेल्या सेवाभावी संस्थेचे नाव	लोकसहभागासाठी वापरलेली पध्दत
	१	२	३	४	५	६
१४	सर्वेक्षण करण्याबाबत पत्र कोणाकडून प्राप्त झाले					
	पत्र क्रमांक/दिनांक					
१५	पाणी पुरठ्याची सद्यः स्थिती					
	अ. क्र.	उद्भव प्रकार विहिर/वि.वि. न.कु./ झरा/इ. (*)	स्थान अ) गावाचे अनुषंगाने ब) प्रत्यक्ष स्थान	उद्भवाची माहिती		
				खोली मि.	लांबी x रुंदी / व्यास मि.	पाणी पातळी मि.
						उपसा साधन
						उन्हाळयात हिवाळयात साधन अश्व-शक्ती
	१	२	३	४	५	६ ७ ८ ९
	(*)यामध्ये या उद्भवांना स्रोत बळकटीकरण केले असल्यास त्याचा उल्लेख करावा.					
	उद्भवातून उपलब्ध पाण्याची माहिती					
	उपसा तास			उपलब्ध पाणी		
	उन्हाळयात	हिवाळयात		उन्हाळयात लि / दिवस	हिवाळयात लि. / दिवस	
	१०	११		१२	१३	
१६	भूजल प्रस्तराची चाचणी (Aquifer Pump Test) माहिती					
	चाचणीचा दिनांक					
	चाचणी घेणाराचे नाव					
	पदनाम					
	अ. क्र.	उद्भवाचा प्रकार	उपसा साधन	अश्वशक्ती	पाण्याच्या पातळीचा अभ्यास मि.	
					सुरुवातीची / वेळ	शेवटची / वेळ
					पातळीतील फरक / वेळेतील फरक	पूनर्भरण पातळी / वेळ
	१	२	३	४	५	६ ७ ८
	पाण्याच्या उपलब्धतेचा अभ्यास			भूजल प्रस्तराची माहिती		शेरा (यात परिसरातील उपसा साधनांचा परिणाम, इ. ची माहिती आवश्यक आहे)
	सुरुवातीचे विहिरीतील पाणी लिटर्स	एकूण उपसलेले पाणी लिटर्स, तासांमध्ये	एकूण पूनर्भरण झालेले पाणी लिटर्स	C	T	S
	(अ)	(ब)	(ब-अ)			
	९	१०	११	- १२	१३	१४ १५

..४..											
२१	पाण्याची कमतरता पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक उपयायोजना										
	अ क्र	उद्भव प्रकार	नवीन प्रस्तावीत उपाय योजना			स्त्रोत बळकटीकरण				खर्च (रु.)	शेरा
			उद्भव प्रकार	व्यास / लांबी x रुंदी मि.	खोली मि.	पारंपारिक	अपा रंपारिक	त्याद्वारे वाढू शकणारा पाणीपुरवठा (लि)	आवश्यक खर्च (रुपये)		
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
२२	गाव नकाशा (१:१०,०००) (यात सर्व पिण्याच्या पाण्याचे सार्वजनिक उद्भव दर्शवून त्या परिसरातील शेतीसाठी व इतर वापरासाठीच्या उद्भवांचे आवक आवश्यक आहे. तसेच सार्वजनिक स्त्रोतां पासून ५०० मीटर्स त्रिज्येची वर्तूळे दर्शवावीत.)										

- शेरा :** १) नवीन उद्भव विहिर प्रस्तावित केल्यास त्या जागी त्या खोलीचे टेस्ट बोअर करणे गरजेचे आहे. त्या खडकांच्या नमुन्यांचे लॉगिंग करून त्या टेस्ट बोअरचा पाण्याचा नमुना गुणवत्तेसाठी तपासून घ्यावा.
- २) अ.क्र.१९ व अ.क्र.२१ मध्ये स्त्रोत बळकटीकरणांतर्गत पारंपारिक उपाय योजने अंतर्गत विहिरीत ऊभे /आडवे इनवेल बोअर्स प्रस्तावित करता येतील. यामध्येच छतावरील पाण्याची साठवण व/किंवा त्याद्वारे भूजल पुनःभरण प्रस्तावित करता येतील.
- ३) भूजलावर आधारित उद्भवाद्वारे पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न सुटणे अशक्य असल्यास तसे अ.क्र. २१ मध्ये नमूद करून भूपृष्ठीय उद्भव संबंधित यंत्रणेशी, जसे पाटबंधारे विभाग, कडा इ. विचारविनीमय करून प्रमाणित करावा.

स्थळ :
दिनांक :

स्वाक्षरी
(भुवैज्ञानिकाचे नांव व पदनाम)
संस्थेचे/यंत्रणेचे नांव